

Atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytið
Skúlagötu 4
101 Reykjavík

anr@anr.is

Reykjavík, 9. mars 2020

Efni: Umsögn um drög að frumvarpi til laga um breytingu á lögum um ársreikninga og lögum um endurskoðendur og endurskoðun (gagnsæi í rekstri stærri óskráðra félaga o.fl.), mál nr. 47/2020.

Samtök atvinnulífsins, Samorka, Samtök ferðapjónustunnar, Samtök fjármálafyrirtækja, Samtök fyrirtækja í sjávarútvegi, Samtök iðnaðarins og SVP – Samtök verslunar og þjónustu (samtökin) skila sameiginlegri umsögn um frumvarpsdrögin.

Samtökin styðja meginefni frumvarpsdraganna og markmið þeirra sem er „að auka traust á og tryggja gagnsæi í upplýsingagjöf fyrirtækja sem almennt má telja að séu þjóðhagslega mikilvæg og varða hagsmuni almennings“. Markmiðinu er ætlað að ná með tvenns konar breytingum. Annars vegar á að auka upplýsingagjöf stórra fyrirtækja og því sem kallað er þjóðhagslega mikilvægra fyrirtækja sem tengjast almannahagsmunum og hins vegar á aðgangur almennings að upplýsingum úr ársreikningaskrá að verða gjaldfrjáls.

Samtökin telja hins vegar mikilvægt að skoða nokkur atriði nánar.

I.

Fyrir skemmstu var haldin heils dags ráðstefna um mat á áhrifum laga á vegum forsætisráðuneytisins. Þar kynntu m.a. norskir og breskir embættismenn áhrifamat á fyrirhugaðri lagasetningu í þessum löndum. Fram kom að mat á efnahagslegum áhrifum lagasetningar sé mikilvægur og nauðsynlegur þáttur lagasetningarinnar og jafnframt sé metinn kostnaður og ábati atvinnulífsins af fyrirhugaðri reglusetningu. Óháðar nefndir í þessum ríkjum senda frumvörp gjarnan til frekari vinnslu í viðkomandi ráðuneyti þar sem talið er að mat á þessum þáttum sé ófullnægjandi. Fram kom að almennt er brugðist við ábendingum og tekið mið af þeim.

Hér á landi hefur ekki tíðkast að meta áhrif lagasetningar nema að takmörkuðu leyti, þ.e. á afkomu ríkissjóðs, á sveitarfélög og fyrir skemmstu á jafnrétti kynja. Í máli forsætisráðherra kom fram áhugi á að meta loftslagsáhrif frumvarpsdraga. Afar fá dæmi eru um að metinn sé kostnaður fyrirtækja af fyrirhugaðri laga- og reglusetningu, hvað þá að lagt sé mat á hin víðtækari efnahagsáhrif eða almennt á samkeppnishæfni atvinnulífsins. Að mati samtakanna er hér um ljóð á íslenskri reglusetningu að ræða sem nauðsynlegt er að á verði ráðin bót.

Þó má segja að með sk. samráðsgátt stjórnvalda hafi verið gerð bragarbót á undirbúningi laga og reglna þar sem almenningi og hagsmunaaðilum gefst færi á að koma á framfæri athugasemdum við drög að frumvörpum og reglugerðum.

II.

Með frumvarpsdrögunum er ætlunin að þyngja reglubyrði ákveðins fjölda fyrirtækja til þess að ná markmiðum um aukið gagnsæi. Sérstaklega er þar útvíkkuð skilgreining á fyrirtækjum sem tengjast almannahagsmunum frá því sem ákveðið var áður með lögum.

Samtökin telja mikilvægt að val fyrirtækja sem falla undir hinar auknu kröfur verði gegnsætt og að fyrirfram verði sett upp viðmið um hvaða fyrirtæki tengjast almannahagsmunum þannig að sömu viðmið gildi um allt atvinnulífið.

Samtökin telja einnig nauðsynlegt að lagt verði mat á kostnað fyrirtækjanna sem undir reglurnar munu falla og þann ávinning sem af þeim hlýst. Líklegt er að heildarkostnaðurinn geti hlaupið á talsverðum fjárhæðum.

III.

Í frumvarpsdrögunum er lagt til að skilgreining á einingu tengdri almannahagsmunum verði breytt þannig að hugtakið taki að auki til tiltekinna sjávarútvegsfyrirtækja, stóriðjufyrirtækja, orkufyrirtækja, flugfélaga, fjarskiptafélaga og skipafélaga í millilandaflutningum. Í e-lið 2. gr. frumvarpsins kemur fram hvaða sjávarútvegsfyrirtæki falla undir skilgreininguna, en þar segir orðrétt „*lögðilar sem eiga fiskiskip með aflahlutdeild samkvæmt lögum um stjórn fiskveiða, lögum um veiðar utan fiskveiðilandhelgi eða lögum um fiskeldi og telst vera stórt félag...*“ Samtökin telja nauðsynlegt að þessi e-liður verði skýrari og agnúar lagfærðir. Í þessu tilliti má nefna að ekki er hægt að eiga fiskiskip með aflahlutdeild samkvæmt lögum um fiskeldi eins og ákvæðið ber með sér.

Þá kemur fram í greinargerð að „*[í] lögum um ársreikninga og lögum um endurskoðendur og endurskoðun eru gerðar kröfur um vandaðri endurskoðun, aukna upplýsingagjöf og góða stjórnarhætti til félaga sem teljast einingar tengdar almannahagsmunum m.a. í þeim tilgangi að tryggja aukin gæði og gagnsæi í ársreikningum þeirra og annarra fjárhagsupplýsinga.*“ Það er óljóst hvað felist í hugtakinu vandaðri endurskoðun. Endurskoðun fer fram í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla (ISA) og eru því gerðar sömu kröfur til endurskoðunar ársreikninga félaga sem teljast eining tengd almannahagsmunum og öðrum félögum.

Í 8. gr. laganna kemur fram að lögin öðlist þegar gildi og komi til framkvæmda fyrir reikningsárið sem hefst 1. janúar 2020. Að mati samtakanna er eðlilegra að félögin fái lengri aðlögunartíma enda þarf að skipa endurskoðunarnefnd mánuði eftir aðalfund félaganna. Einkar óheppilegt er að félög sem teljast eining tengd almannahagsmunum hafi hugsanlega þegar gerst brotleg gegn reglum er gilda um slík félög.

Samtök fyrirtækja
í sjávarútvegi

IV.

Samtökin hvetja stjórnvöld til að endurskoða frumvarpsdrögin með hliðsjón af því sem hér hefur verið sagt.

Samtökin telja að með því að veita endurgjaldslausan aðgang að ársreikningaskrá megi ná meginmarkmiði frumvarpsdraganna sem lýst er hér að ofan en unnt sé að vinna nánar önnur efnisatriði frumvarpsdraganna. Samtökin taka undir, að upplýsingar sem lagt er til að birtar verði af hálfu tiltekinna fyrirtækja, muni án efa stuðla að auknu gagnsæi og trausti.

f. h. Samtaka atvinnulífsins

Halldór Benjamín Þorbergsson,
framkvæmdastjóri

f.h. Samtaka ferðapjónustunnar

Jóhannes Þór Skúlason,
framkvæmdastjóri

f.h. Samorku

Páll Erland,
framkvæmdastjóri

f.h. Samtaka fyrirtækja í sjávarútvegi

Heiðrún Lind Marteinsdóttir,
framkvæmdastjóri

f.h. Samtaka iðnaðarins

Sigurður Hannesson,
framkvæmdastjóri

f.h. Samtaka fjármálafyrirtækja

Katrín Júlíusdóttir,
framkvæmdastjóri

f.h. SVP- Samtaka verslunar og þjónustu

Andrés Magnússon,
framkvæmdastjóri